

Finanstilsynet
PB 1187 Sentrum
0107 Oslo

Oslo, 11. juni 2012

Deres ref.: 11/5162

Høring – Maksimal beregningsrente i livsforsikring etter 1. januar 2013.

Finanstilsynet ber om Pensjonskasseforeningens syn på forslag om at:

Høyeste tillatte beregningsrente som norske livsforsikringselskaper og pensjonskasser kan anvende for nye livsforsikringskontrakter og ved beregning av premie og tilhørende forsikringsmessige avsetninger for ny pensjonsopptjening for kollektive rente- og pensjonsforsikringer, skal være 2,0 prosent fra 1. januar 2013.

En beslutning om lavere grunnlagsrente for all ny opptjening vil være svært kostnadsdrivende for ytelsespensjonsordninger og komme på et lite heldig tidspunkt; umiddelbart etter pensjonsinnretningene er blitt pålagt oppreservering med bakgrunn i pågående revisjon av tariffgrunnlaget. Samtidig står en ovenfor mulige endringer i regelverket for framtidens ytelsesordninger som en på det nåværende tidspunkt ikke kan overskue konsekvensene av. Vi viser i denne sammenheng til Banklovkomisjonens pågående arbeid med revisjon av tjenestepensjonslovene.

En nedsettelse av maksimal beregningsrente vil i seg selv ha liten effekt på pensjonsinnretningenes soliditet på kort sikt. I høringsbrevet legges det til grunn at en nedsettelse av beregningsrenten på ny opptjening med 0,5 prosent bare vil ha en effekt på gjennomsnittelig beregningsrente med 0,02 prosent pr. år. Lavere maksimal beregningsrente nå vil for øvrig kunne bidra til at enda flere ytelsespensjonsordninger blir stengt / avvirket, med utstedelse av enda flere fripoliser som følge. Tiltaket vil følgelig heller kunne svekke pensjonsinnretningenes soliditet på sikt.

Rentegarantien i livsforsikringskontrakter.

Beregningsrenten fastsettes med grunnlag i § 2-3 i forskrift til forsikringsloven¹ som henviser til direktiv 2002/83/EF artikkel 20 nr. 1 B i². Det heter i direktivet:

"When contracts contain an interest rate guarantee, the competent authority in the home Member State shall set a single maximum rate of interest."

Etter innføring av bestemmelsene om årlig premie for selskapets avkastningsgaranti³ kan det stilles spørsmål ved om pensjonsinnretningen stiller en reell rentegaranti. I et lavrentescenario skal og vil pensjonsinnretningen fastsette en premie på rentegarantien som sikrer at de uansett kan oppfylle sine renteforpliktelser – jf.

¹ § FOR 2006-06-30-869 – jf. forsikringsvirksomhetsloven § 9-3 6. ledd.

² Directive 2002/83/EC of the European Parliament and of the Council of 5 November 2002 concerning life assurance

³ Jf forsikringsvirksomhetsloven § 9-3 2. Ledd b), § 9-4 og § 9-5.

forsikringsvirksomhetsloven § 9-3, 5. ledd, bokstav a og b. Det vil følgelig være forsikringstaker som i realiteten bærer hoveddelen av renterisikoen.

Ettersom det reelle innhold i rentegarantien er blitt borte gjennom bestemmelsene om årlig premie for avkastningsgaranti er etter Pensjonskasseforeningens forståelse at norske myndigheter ikke er forpliktet til å fastsette en øvre grense for beregningsrenten slik som angitt i forsikringsdirektivet.

Maksimumsgrense for beregningsrenten.

Begrunnelsen for å fastsette en øvre grense for beregningsrenten i livsforsikring har vært å sikre at pensjonsinnretningene med stor sannsynlighet skal være i stand til over tid å levere en avkastning som motsvarer den garanterte rente. Med iverksettelse av Solvens II-regelverket innføres en annen og langt mer dynamisk modell for risikostyring. Ved beregning av Solvency Capital Requirement skal således institusjonenes evne til å oppfylle sine forpliktelser ved fallende rente stresstestes. Som vist til over, har myndighetene allerede antesipert dette gjennom krav til risikoanalyser / stresstesting hvor også effekten av endrede markedsforhold på institusjonenes forpliktelser skal testes – jf. kapitalforvaltningsforskriften § 2-3 3. ledd, hvoretter institusjonene jevnlig skal:

"... analysere hvordan uvanlige markedsforhold, herunder rente- og valutakursendringer, samt utslag av forsikrings- og kredittrisiko, ville påvirket selskapets bufferkapital under den forutsetning at selskapets eiendeler, herunder eventuelle derivater, og selskapets forpliktelser, måles til virkelig verdi."

Det spiller for øvrig ingen rolle om soliditeten er i form av en høy premiereserve eller i form av høy bufferkapital.

Bestemmelsen om maksimal beregningsrente / rentegaranti har således utspilt sin rolle i soliditetsstyringen. Det kan i denne sammenheng også vises til, at Solvens II-direktivet⁴, som etter hvert vil erstatte livsforsikringsdirektivet fra 2002, ikke inneholder en bestemmelse om høyeste tillatte beregningsrente.

Det er Pensjonskasseforeningens syn, at det ikke vil være hensiktsmessig å pålegge pensjonsinnretningene å endre beregningsrenten på løpende kontrakter samtidig med at en innfører nye og helt andre soliditetsregler. Også pensjonskassene er fra og med 2012 pålagt å rapportere etter Finanstilsynets stresstest.

Endret beregningsrente på nye forsikringskontrakter.

Pensjonskasseforeningen vil påpeke, at en øvre beregningsrente for nye forsikringskontrakter, kun må gjelde for nyetablering av pensjonsordninger – ikke ved flytting av eksisterende ordninger. Dersom beregningsrenten må settes ned ved flytting av en ordning fra et selskap til et annet, vil det innebære en innlåsning av eksisterende ordninger i de institusjoner hvor de nå er forvaltet og således fullstendig eliminere konkurransen i dette markedet. Vi vil be om Finanstilsynets positive bekreftelse på dette.

Konklusjon

Etter Pensjonskasseforeningen syn innebærer den årlige prising av avkastningsgarantien at bestemmelsene om høyeste tillatte beregningsrente i Direktiv 2002/83/EC ikke får anvendelse på ytelsepensjonsordninger i Norge. Bestemmelsen om høyeste beregningsrente er for øvrig på vei ut av EUs regelverk.

I lys av de endringer som er på gang med hensyn til pensjonsregelverk og soliditetsregelverk for pensjonsinnretninger bør en ikke nå gjennomføre tiltak som vil

⁴ Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II) – jf. article 311

være øke kostnadene for så vel forsikringstakere som institusjoner. Det vil kunne føre til enda flere avviklede ytelsesordninger og derved medføre økt utstedelse av fripoliser. Tiltaket vil derfor heller kunne svekke enn styrke pensjonsinnretningenes soliditet.

Gjennom krav til stresstesting er det innført et nytt og bedre verktøy for soliditetsstyring. Maksimalsatser for beregningsrente / rentegaranti har derfor etter vårt syn utspilt sin rolle og bør på sikt avvikles. Inntil videre vil det ikke være formålstjenlig å redusere maksimalsatsen.

Med vennlig hilsen,
Pensjonskasseforeningen

Rolf A. Skomsvold

Generalsekretær

Kopi: Finansdepartementet